



Suomen kielen ja  
kirjallisuuden  
pedagogiikka

POMM1083

Annakaisa Lehtonen  
[annakaisa.a.lehtonen@jyu.fi](mailto:annakaisa.a.lehtonen@jyu.fi)  
[annakaisa.a.lehtonen@gmail.com](mailto:annakaisa.a.lehtonen@gmail.com)




# Asiaa...

Minä kieli- ja viestintäasiantuntijana -sivusto (PROPE)

- Tee äikän pomeille oma alasivu
- Anna Annakaisalle lukuoikeus (huom! Annettava koko sivustolle, muuten ei pääse näkemään alasivuja)

Moduulitehtävät

- Merkitse valitsemasi tehtävät PedaNetiin (Moduulitehtävät -> Valitut moduulitehtävät)
- Muista luentojen ennakkotehtävät!
- PedaNet-sivut ja itsearviointi 

# Ryhmän OPS-huomioita

Keskustelkaa pienessä ryhmässä / parin kanssa pohdinnoistanne

- Miten opsin lukeminen muutti ennakkokäsitystänne äikästä oppiaineena vai muuttuiko mikään?
- Mitä ops mielestänne korostaa/painottaa?
- Muuta?

Valmistautukaa esittelemään muille pari tärkeintä asiaa keskustelustanne.

# Oppiaineen erityinen tehtävä

## Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopisteet

- luku- ja kirjoitustaitojen **perustan luominen**
- oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen **taitojen kehittäminen**.
- **kiinnostuksen herättäminen** kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

## Vuosiluokilla 3–6 opetuksen painopisteet

- oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon **vakiinnuttaminen**.
- tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä **harjaannutaan** tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja.
- Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

## Sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

S2 Tekstien tulkitseminen

S3 Tekstien tuottaminen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

# Kielen eri variantit

**“Tarkastellaan ja pohditaan, miten puhuttu ja kirjoitettu kieli vaihtelevat** mm. eri alueilla, eri oppiaineissa, oppilaiden harrastuksissa ja heidän käyttämissään medioissa ja viestintäympäristöissä. Tarkastellaan, miten kieli muuttuu tilanteen virallisuuden mukaan.” (OPH)

# Tekstinymmärtämisen strategiat

“Lukustrategioilla tarkoitetaan **toimintamalleja ja tekniikoita, jotka auttavat lukijaa** ymmärtämään, muistamaan ja käsittelemään tekstiä.

Lukustrategioita harjoitellaan **ennen lukemista** (tavoitteiden asettaminen lukemiselle, tekstin silmäily, aikaisempien tietojen aktivointi), **lukemisen aikana** (tekstin pääajatusten tunnistaminen, ennustaminen, ymmärtämisen seuraaminen, johtopäätösten tekeminen) ja **lukemisen jälkeen** (tiivistelmän tekeminen, johtopäätösten tekeminen, ymmärtämisen arvioiminen).

Lukustrategioiden avulla lukija tietoisesti suunnittelee, seuraa, säätelee ja arvioi omaa ymmärtämistä.” (OPH

# Viestijäkuva

“Viestijäkuvalla tarkoitetaan oppilaan kehittyvää käsitystä itsestään viestijänä. Se rakentuu vähitellen **viestintäkokemuksista ja muiden antamasta palautteesta**.

Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin mm. perheen, ystävien, harrastusten, koulussa oppilaiden ja opettajien kanssa. Näissä tilanteissa **koettujen tuntemusten, kokemusten ja palautteen pohjalta** rakentuu vähitellen henkilökohtainen viestijäkuva.

Opetuksen tavoitteena oleva **realistisella viestijäkuvalla** tarkoitetaan sitä, että oppilaan käsitys omista viestintätaidoista on samansuuntainen kuin viestintäkumppaneiden käsitys.” (OPH)

# Millainen on oma viestijäkuvasi?

Millaisissa viestintätilanteissa viihdyt, millaisissa et?

Millaisissa viestintätilanteissa olet innostunut? Mistä sen huomaa?

Millaiset viestintätilanteet koet erityisen jännittäviksi? Miten jännitys tulee esiin?

Milloin viestit mieluiten puhumalla ja milloin kirjoittamalla?

Onko kasvuympäristösi tai harrastuksesi ohjannut tapojasi puhua ja kirjoittaa?

Minkälaisia tekstejä kirjoitat päivittäin?

Minkälaiset tekstit ovat haasteellisia kirjoittaa? Miksi?

Millaisia tekstejä luet päivittäin? Mitä harvemmin? Millaiset tekstit ilahduttavat sinua?

Mitä luet mielelläsi? Millaisten tekstien lukeminen on mielestäsi vaikeaa tai epämiellyttävää?

**Oletko tyytyväinen siihen kuvaan, joka sinulla on itsestäsi viestijänä? Missä haluaisit kehittyä?**

**Mistä käsityksesi itsestäsi viestijänä ovat  
peräisin?**

# Luentojen jälkeen...

Miten ennakkotehtävät sujuivat? Mikä oli hankalaa? Entä helppoa?

Saitko pisteytettyä vastauksesi?

Mitä huomasit omasta osaamisestasi? -> hyödynnä tietoa itsearvioinnissa ja reflektoinnissa

# Ennakkotehtävät seuraavalle kerralle

- 1) **Kirjoita** OPSiin tutustumisen, itsearviointin ja luentojen ennakkotehtävän pisteiden pohjalta alkupohdintaa omalle sivulle (PROPE). Pohdi ainakin:
  - Minä äidinkielen opettajana:
    - Millaisia ajatuksia asia sinussa herättää?
    - Mikä pelottaa/haastaa/innostaa?
    - Mitkä ovat kehityskohteesi? Missä koet olevasi vahvimmillasi? Miksi?
    - Miten näet oman osaamisesi oppiaineen eri osa-alueissa: lukeminen, kirjoittaminen, kirjallisuus ja kulttuuri, vuorovaikutus, media, kielitieto?
  - Mitä muuttaisit oppiaineen opetuksessa verrattuna omaan kouluuikaasi?
  - Mikä on oppiaineen tärkein tehtävä? Mikä on oppiaineen nykytila?
- + **Aseta** itsellesi 2-3 tavoitetta tälle kurssille. Perustele, miksi juuri nämä tavoitteet.